

Bilag 4.5.2: Idébeskrivelse vedr. lokale og tværgående turismeprojekter 2023

Udfordring

Turisme er en styrkeposition i Danmark med stor betydning for vækst og beskæftigelse i mange dele af landet. Med undtagelse af 2020 og 2021, hvor COVID-19-pandemien udfordrede erhvervet, har turismen været i vækst både nationalt og internationalt de senere år. Udenlandske turisters forbrug i Danmark udgjorde i 2019 mere end 60 mia. kr., hvilket gjorde turismen til et af de største eksporterhverv i Danmark. Det forventes, at væksten på globalt plan vil vende tilbage, og der forventes derfor en hård international konkurrence om at genvinde markedsandele i de kommende år.

Den nye nationale strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme (bilag 4.5.3), som er udarbejdet i regi af Det Nationale Turismeforum i juni 2022, peger på, at dansk turisme skal løse to store opgaver, hvis Danmark skal forblive en attraktiv turistdestination og stå stærkt i konkurrencen om internationale turister frem mod 2030. For det første skal de internationale turister tilbage til Danmark. For det andet skal dansk turisme gennemgå en omstilling, der skaber grundlag for en miljømæssig, økonomisk og socialt bæredygtig vækst, så Danmark kan indfri potentialet for at blive en af verdens mest bæredygtige turismedestinationer.¹ Det betyder, at der er behov for en genopretning af dansk turisme med fokus på erhvervets strukturelle udfordringer, så der i de kommende år investeres i turismeproduktet og turistoplevelserne. Samtidig skal væksten i dansk turisme ske på en bæredygtig måde, hvor hensyntagen til klima og miljø går hånd i hånd med økonomisk vækst, beskæftigelse og udvikling i hele landet. Udviklingen skal ske med øje for, at vi fortsat sikrer social sammenhængskraft og høj opbakning til turismen².

Dansk turisme står fortsat over for en række udfordringer og muligheder, når turismeerhvervet skal finde sine ben efter COVID-19-pandemien i en tid præget af usikkerhed som følge af Ukraine-situationen og sanktionerne mod Rusland. Samtidig er det centralt at sætte fart i den langsigtede strukturelle udvikling af dansk turisme, som skal ske på en måde, der balancerer økonomisk, miljømæssig og social bæredygtig vækst. Den nye nationale strategi rummer i alt syv temaer, der danner ramme om 26 konkrete initiativer. Temaerne er: 1) *genopretning af dansk turisme efter COVID-19*, 2) *bæredygtig og grøn turismeudvikling i Danmark*, 3) *sammenhængende branding, markedsføring og turistinformation*, 4) *ka-*

ERHVERVSSTYRELSEN

Vejlsøvej 29
8600 Silkeborg

Tlf. 35 29 17 00
CVR-nr 10 15 08 17
E-post deb@erst.dk
www.erst.dk

ERHVERVS MINISTERIET

¹ National strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme, Regeringen, juni 2022.

² National strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme, Regeringen, juni 2022.

pacitet, planlægning og øgede investeringer, 5) destinationsudvikling og udvikling af kvaliteten af det danske turismeprodukt, 6) styrket innovation og digitalisering af dansk turisme samt 7) udvikling af turismen i samspil med det omgivende samfund.

I Danmark ser vi imidlertid indikationer på, at turismen er godt på vej tilbage. I juni 2022 var der 7 mio. turistovernatninger i Danmark, hvilket er 13,2 pct. mere end i samme måned i 2019, jf. tal fra VisitDenmark. Væksten er primært drevet af danske turister med 21,4 pct. flere overnatninger i juni 2022 end på samme tidspunkt i 2019 (dvs. før COVID-19), mens de udenlandske turister stod for 5,9 pct. flere overnatninger. De udenlandske turister synes dermed også at være godt på vej tilbage til Danmark – om end fortsat med en beskeden vækst og primært drevet af vækst i antal udenlandske overnatninger på de danske campingpladser (+12,4 pct.), vandrehjem (+11,5 pct.) og i feriehuse (+8,6 pct.), mens der fx var 3,8 pct. færre udenlandske turister på hotellerne. Den overordnede fremgang i antal overnatninger dækker således over, at især kyst- og naturturismen er tilbage og i god vækst, mens storbyturismen og særligt erhvervs- og mødeturismen stadig har udfordringer flere steder, fx ift. tiltrækning af store, internationale konferencer og events.

Baggrund, indhold og ophæng i strategien

Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse har siden sin etablering i 2019 udmøntet i alt ca. 250 mio. kr. til ca. 90 turismeprojekter. Puljen for lokale og tværgående turismeprojekter havde de første år primært fokus på konsolidering af turismefremmeindsatsen i de tværkommunale destinationsselskaber (som aftalt mellem regeringen og KL). I 2020 og 2021 havde puljen et særligt fokus på genopretning af turismebranchen under og efter COVID-19 pandemien, mens grøn og bæredygtig turisme også har været prioriteret i mange indsatser de senere år.

Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse skal i 2023 udmønte i alt 53,9 mio. kr. via puljen for lokale og tværgående turismeprojekter, som forventes øremærket til formålet på finansloven for 2023 (i tråd med tidligere år). Midlerne fordeler sig på destinationsudviklingspuljen (43,1 mio. kr.), som kun kan søges af destinationsselskaber og 10,8 mio. kr., der også kan søges af andre turismefremmeaktører til øvrige lokale og tværgående turismeprojekter, herunder til destinationsudvikling i ø-kommuner.

Bestyrelsen afsætter derudover op til 15 pct. udover den afsatte ramme på 53,9 mio. kr., som kan tilvejebringes fra Socialfonden/Regionalfonden eller de decentrale erhvervsfremmemidler, herunder eventuelle tilbageløbsmidler. Midlerne til indsatsen kan tilføres, hvis der indkommer ekstraordinært mange ansøgninger scorende mere end 65 point, og der ansøges for mere end den afsatte ramme på 53,9 mio. kr. i alt. Bestyrelsen træffer beslutning om evt. brug af disse yderligere midler på det bestyrelsesmøde, hvor der tages stilling til de indkomne ansøgninger under indsatsen.

Udmøntningen skal ske inden for rammerne af *National strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme*, der sætter retning for en udvikling af dansk turisme, der både er miljømæssig, økonomisk og social bæredygtig og på den baggrund opstiller tre pejlemærker for, hvor turismen skal være i 2030:

- *Turismen skal være grøn:* Alle offentlige turismeorganisationer og 70 pct. af alle overnatningssteder skal være bæredygtigheds certificerede i 2030, og Danmark skal kendes som det mest bæredygtige turistmål i Nordeuropa.

- *Turismen skal bidrage til økonomisk vækst:* Der skal skabes økonomisk vækst både ved at tiltrække flere turister og ved at øge forbruget hos den enkelte turist, så turismeomsætningen i 2030 runder 190 mia. kr. Samtidig skal væksten især ske uden for højsæsonen.
- *Turismen skal bidrage til det omkringliggende samfund:* Danskerne skal opleve, at turismen har positiv betydning for samfundet, medarbejderne i turismeerhvervet skal have en høj jobtilfredshed, og turisterne skal have en god ferieoplevelse.

Bæredygtig udvikling af dansk turisme er også en væsentlig prioritet i *Erhvervsfremme i Danmark 2020-2023*, der ligeledes har fokus på, at den decentrale turismefremmeindsats skal understøtte udviklingen af stærke og attraktive destinationer i Danmark, bidrage til vækst og udvikling i hele landet og understøtte realiseringen af de nationale pejlemærker for dansk turisme.

I efteråret 2021 igangsatte Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse en ekstern temaevaluering (COWI A/S og Pluss Leadership, august 2022) af projekter, der har fået tilskud fra turismepuljen 2019-2021 med fokus på at samle erfaringer på tværs af turismeprojekterne, jf. appendiks 4.5.a. Evalueringen anbefaler, at der stilles krav om prioritering af bæredygtighed som et tværgående hensyn i projekterne. Evalueringen anbefaler endvidere, at puljen i højere grad rummer både pilot, udviklings- og skaleringsprojekter; understøtter, at projekterne skaber synergier mellem turismefremme og kommunale strategier; beskriver hvordan projektet forankres efter endt projektperiode ("exit-strategi"), samt hvordan ansøger undgår "sleeping partners" i projektet.

Med afsæt i hhv. *National strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme, Erhvervsfremme i Danmark 2020-2023* og evalueringen af turismepuljen 2019-2021 foreslås det, at annonceringen for turismepuljen i 2023 alene understøtter ansøgninger, der har miljømæssig, økonomisk og/eller social bæredygtig udvikling i fokus. En miljømæssig, økonomisk og/eller social bæredygtig udvikling i dansk turisme skal forstås som, at støttede projekter som minimum skal være til gavn for enten klima og miljø, vækst og beskæftigelse, geografisk og sæsonmæssig spredning af turismen, turisternes oplevelser samt lokalsamfundets opbakning til og gavn af turismen.

Ansøger kan søge midler til aktiviteter, der understøtter et eller flere af de syv temaer præsenteret i den nationale turismestrategi. Støtte til international markedsføring af de danske destinationer prioriteres alene i sammenhæng med produktudvikling, så turisternes oplevelser matcher de skabte forventninger, som anført i *Erhvervsfremme i Danmark 2020-2023*.

Lokale behov, muligheder og variationer

Udfordringer og muligheder varierer mellem destinationer, landsdele og forretningsområder, og det er vurderingen, at destinationsselskaberne og de øvrige turismefremmeaktører i samarbejde med lokale virksomheder er de bedste til at vurdere deres konkrete behov inden for rammerne af nationale og decentrale strategier og den overordnede prioritering, som bestyrelsen fastlægger i nærværende udmøntning.

Koordinering med øvrige indsatser

Kommuner, destinationsselskaber og turismeudviklingsselskaber mv. skal forudgående koordinere alle væsentlige aktiviteter vedrørende international markedsføring af danske turismeprodukter og -oplevelser og branding af Danmark som turistmål med VisitDenmark, jf. lov om dansk turisme.

I 2023 kan der søges om tilskud til pilot-, udviklings- og skaleringsprojekter såvel som nye projekter, der følger op på succesfulde projekter, som har modtaget tilskud fra puljen i 2019-2021. Det skal desuden sikres, at der ikke søges til overlappende projekter, hvilket sekretariatet også vil have blik for i sagsbehandlingsprocessen.

Effekt og evaluering

Projekterne skal bidrage til opfyldelsen af pejlemærker og indikatorer i *National strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme*, og ansøgere vil i ansøgningsfasen blive bedt om at angive relevante output- og effektmål i henhold hertil, ligesom ansøger skal angive hvilket udviklingsspor i den nationale strategi, projektet bidrager til. Dertil kan komme projektspecifikke output- og effektmål, som ansøger vurderer vigtige for at demonstrere indsatsens effektskabelse, og som kan angives i ansøgningsskemaet.

Projekterne indgår i den nye evalueringsrammeaftale på lige fod med øvrige DEM-projekter, hvor projekter med tilskudsbeløb på over 3 mio. kr. midtvejs-evalueres. Viden fra disse evalueringer vil indgå som en del af grundlaget for sekretariatets fremtidige arbejde med puljen.

Projekter, der modtager tilskud til international markedsføring, skal angive måltal for og afrapportere på effektmålene, jf. VisitDenmarks gældende effektmålingsmetode. Det bemærkes, at effektmålene p.t. er *pris per kendskab* og *pris per præference*, men at effektmodellen er under revidering af VisitDenmark i samarbejde med destinationsselskaberne. Såfremt en ny model er lanceret inden ansøgningsfrist, vil de nye indikatorer være gældende.

Centrale kriterier

Alle ansøgninger vil blive vurderet ud fra overensstemmelse med pejlemærker og vurderingskriterier fra bestyrelsens strategi *Erhvervsfremme i Danmark 2020-2023*, jf. tabel 1.

Tabel 1. Centrale vurderingskriterier

Pejlemærker	Vurderingskriterier
Virksomhedernes behov (0-30 point)	<p>Det vægtes højt, at</p> <ul style="list-style-type: none"> projektet sandsynliggør (gerne med dokumentation), hvordan det tager udgangspunkt i turismevirksomhedernes behov og understøtter turismevirksomhedernes udvikling og agilitet projektet med udgangspunkt i en klar, realistisk og logisk effekt-kæde sandsynliggør, at de gennemførte aktiviteter vil lede til de opstillede output- og effektmål, herunder bl.a. måltal med afsæt i pejlemærkerne i <i>National strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme</i> (juni 2022)
Strategisk forankring (0-40 point)	<p>Det vægtes højt, at</p> <ul style="list-style-type: none"> projektet fremmer realiseringen af relevante nationale og decentrale strategier, herunder særligt <i>National strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme</i> (juni 2022) samt <i>Erhvervsfremme i Danmark 2020-2023</i> projektet bidrager til én eller flere af de tre bæredygtighedsdimensioner fra den nationale strategi (dvs. miljømæssig, social og økonomisk bæredygtighed) med særlig vægt på projekter, der bidrager til pejlemærkerne i strategien. projektet har sandsynliggjort, hvordan projektets resultater forankres efter projektets afslutning

Pejlemærker	Vurderingskriterier
Partnerskab og samarbejde (0-30 point)	<p>Det vægtes højt, at</p> <ul style="list-style-type: none"> • projektet gennemføres af en solid projektorganisation med en stærk ledelse og en effektiv samarbejdsmodel • deltagende erhvervs- og turismefremmeaktører har en klar operationel rolle i projektet i henhold til deres kerneopgave og -kompetencer i erhvervs- og turismefremmesystemet • projektet – hvor relevant – samarbejder med decentrale og nationale aktører fx destinationsselskaberne, de tværkommunale erhvervshuse, VisitDenmark, Dansk Kyst- og Naturturisme, MeetDenmark og Dansk Storbyturisme, så specialiserede kompetencer bringes i spil, og synergier udnyttes i den decentrale turismeindsats • projekter gennemføres i relevante, sammenhængende geografier og er koordineret med og ikke overlapper med andre eksisterende relevante nationale og decentrale initiativer og projekter

Øvrige krav og vilkår

Der lægges op til, at øvrige rammer og krav til ansøgning under indsatsen i 2023 i store træk følger udmøntningen af den tilsvarende pulje i 2022, dvs.:

- Projekter kan modtage tilskud i op til tre år (med mulighed for at ansøge om forlængelse).
- Projekter kan søge om tilskud på maksimalt 50 pct. af projektets tilskudsberettigede og projektrelevante udgifter.
- Projekter skal have et samlet projektbudget på hhv. minimum 2 mio. kr. (destinationsudviklingspuljen) og 1 mio. kr. (puljen for øvrige lokale og tværgående turismeprojekter).
- Projekter, som udelukkende eller primært har fokus på international markedsføring, og således ikke omfatter produkt- eller destinationsudvikling, kan ikke modtage tilskud, ligesom der ikke gives tilskud til national markedsføring, jf. *Erhvervsfremme i Danmark 2020-2023*.
- Projekter, som modtager tilskud til international markedsføring, skal dokumentere, at der har været dialog med VisitDenmark om kampagnen.

Økonomi og potentielle ansøgere

Destinationsudviklingspuljen³ (43,1 mio. kr.) kan søges af tværkommunale destinationsselskaber. De 10,8 mio. kr. til øvrige lokale og tværgående turismeprojekter kan også søges af andre turismefremmeaktører i Danmark, fx offentlige virksomheder, forskningsinstitutioner, foreninger, kommuner, nationale turismeudviklingsselskaber og andre offentlige og offentliglignende institutioner, herunder til destinationsudvikling i ø-kommuner. Private virksomheder kan ansøge puljen, men ikke til drift/udvikling af egen virksomhed. Her henvises til andre tilbud, hvilket præciseres i annonceringen.

Videre proces

Såfremt bestyrelsen godkender indstillingen, forventes indsatsen annonceret umiddelbart efter bestyrelsesmødet. Frist for indsendelse af ansøgninger forventes at være primo februar 2023. Herved gives ansøger ca. 10 uger i ansøgningsfasen. Ansøgninger forventes behandlet på bestyrelsens møde den 18. april 2023. Umiddelbart herefter udsteder Erhvervsstyrelsen tilsagn/afslag til ansøgerne.

³ Projektaktiviteter må ikke være i modstrid med den politiske aftale om konsolidering af den kommunale turismefremme i destinationsselskaber.